

ЦІНА ПАТЕНТУ ЯК КРИТЕРІЙ ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

В.В. Довгалиук

аспірант кафедри передачі електричної енергії Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (м. Харків)

ORCID: 0009-0007-4464-9863

П.Г. Перерва,

д.е.н., професор, професор кафедри економіки бізнесу Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (м. Харків)

ORCID: 0000-0001-6618-0380

THE PRICE OF A PATENT AS A CRITERION OF ITS COMPETITIVENESS

V.V. Dovgalyuk

Postgraduate student of the Department of Electrical Energy Transmission, National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute" (Kharkiv)

ORCID: 0009-0007-4464-9863

P.G. Pererva,

Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Business Economics, National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute" (Kharkiv)

ORCID: 0000-0001-6618-0380

Анотація: У доповіді розглядається ціна патенту як один із ключових критеріїв його конкурентоспроможності. Аналізуються фактори, що впливають на вартість патентування, зокрема економічні, технологічні та правові аспекти. Також досліджується взаємозв'язок між ціною патенту та його ринковою цінністю, а також конкурентоспроможністю компанії-правовласника.

Ключові слова: патент, конкурентоспроможність, ціна патенту, ринок інтелектуальної власності, вартість патентування, інновації.

Abstract: The report considers the price of a patent as one of the key criteria of its competitiveness. Factors affecting the cost of patenting, including economic, technological and legal aspects, are analyzed. The relationship between the price of a patent and its market value, as well as the competitiveness of the right holder company, is also investigated.

Keywords: patent, competitiveness, patent price, intellectual property market, cost of patenting, innovations.

Патент є важливим інструментом захисту інтелектуальної власності та ключовим фактором для конкурентної переваги компаній та винахідників. Одним із суттєвих критеріїв, що визначають ефективність патенту, є його ціна. Вартість патентування включає офіційні збори, витрати на юридичне супроводження та подальше підтримання чинності патенту.

До основних аспектів ціноутворення патенту, на наш погляд, слід віднести наступні положення.

1. Державні збори – залежать від країни патентування та можуть змінюватися залежно від обсягу заявленої технології.

2. Юридичні послуги – витрати на підготовку заявки, консультації та захист патенту в разі необхідності.

3. Міжнародне патентування – значно підвищує вартість через необхідність реєстрації в різних країнах.

4. Підтримання патенту – регулярні платежі для збереження прав на винахід протягом усього терміну дії.

Ціна патенту безпосередньо впливає на можливість його комерціалізації та окупності. Надмірно висока вартість може зробити патент економічно не вигідним, тоді як оптимальне співвідношення ціни та ефективності правового захисту забезпечує високу конкурентоспроможність.

Ціна патенту є важливим показником його ринкової цінності та конкурентоспроможності. Вартість патенту залежить від низки факторів, зокрема від таких.

1. **Технологічної унікальності** – чим унікальніший та корисніший винахід, тим вища його ринкова ціна.

2. **Комерційного потенціалу** – патенти, які мають високу комерційну привабливість, коштують дорожче.

3. **Обсягу правового захисту** – ширші патентні права, які в значній мірі підвищують його цінність.

4. **Географічного охоплення** – міжнародні патенти коштують дорожче, ніж патенти, обмежені однією країною.

5. **Терміну дії** – залишковий строк чинності патенту впливає на його вартість, тут має місце пряма залежність.

6. **Витрат на розробку та патентування** – включаючи дослідницькі витрати та платежі за підтримку патенту.

Рівень конкурентоспроможності патенту залежить від його вартості та ефективності захисту інтелектуальної власності. Для забезпечення оптимальної економічної вигоди важливо ретельно планувати витрати на патентування та обирати стратегію, що дозволяє мінімізувати витрати без втрати правового захисту.

Ціна патенту може визначатися методами порівняння ринкових аналогів, оцінки витрат на створення та дисконтованого грошового потоку. Висока конкурентоспроможність патенту сприяє його прибутковості та залученню інвесторів. У процесі оцінки майнових прав інтелектуальної власності оцінювачі керуються Законом України «Про оцінку майна, майнових прав і професійну оціночну діяльність в Україні» [5], Національним стандартом № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України у 2003 році [6], Національним стандартом № 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України у 2007 році [7], Методикою оцінки майнових прав інтелектуальної власності, затвердженою Фондом державного майна України у 2008 році [8], а також використовують норми Міжнародних стандартів оцінки, хоча вони й не є обов'язковими.

Існує кілька основних методів оцінки вартості патенту [9], кожен з яких використовується залежно від специфіки об'єкта патентування та цілей оцінки. Ціна патенту може визначатися методами порівняння ринкових аналогів,

оцінки витрат на створення та дисконтованого грошового потоку. Висока конкурентоспроможність патенту сприяє його прибутковості та залученню інвесторів. Вибір залежить від доступності даних, стану ринку та цілей оцінки. У більшості випадків використовують комбінацію методів для отримання найбільш точної оцінки.

Патенти допомагають захищати інтелектуальну власність і сприяють розвитку науки, технологій та економіки. Завдяки різним видам патентів винахідники та компанії можуть обирати найкращий спосіб захисту своїх ідей. Оцінка вартості патенту є важливим кроком для його комерційного використання. Для цього застосовують різні методи, такі як аналіз витрат, доходів, ринкове порівняння або оцінка майбутніх прибутків, залежно від наявної інформації та ситуації. Правильне управління патентами та їх оцінка допомагають компаніям отримувати переваги перед конкурентами, залучати інвесторів і виводити нові продукти на ринок.

Література

1. Косенко О.П., Долина І.В., Перерва П.Г.. Методологічна сутність інноваційно-інтелектуальних технологій. *Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПІ"* : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2013. № 66 (1039). С. 30-38.

2. Марчук Л.С., Перерва П.Г. Інтелектуальний потенціал як економічна категорія. *Вісник НТУ "ХПІ" (економічні науки)* : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. № 15 (1291). С. 53-63.

3. Перерва П.Г., Косенко А.В. Розвиток організаційного механізму комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності на основі функціонального підходу. *Економіка розвитку*. 2009. № 1. С. 11-16.

4. Лега О.В., Яловега Л.В., Прийдак Т.Б. Податкові ризики як елемент податкової політики підприємств. *Інфраструктура ринку*. Випуск 67. 2022. С. 229-233.

5. Перерва П.Г., Косенко А.В., Косенко О.П. Моделювання споживчої, виробничої, інтелектуальної та кадрової складових ресурсного потенціалу. *Вісник НТУ "ХПІ"* : зб. наук. пр. Харків : НТУ "ХПІ", 2012. № 51 (957). С. 68-73.

6. Kocziszky György, Pererva P.G., Szakaly D., Somosi Veres M. (2012) Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI». 668 p.
7. Перерва П.Г., Борзенко В.І., Кобелева Т.О. Інтелектуальна власність: магістерський курс: підручник. Харків: НТУ «ХПІ», 2019. 1002 с.
8. Перерва П.Г. Економіка та організація інноваційної діяльності: підруч. / за ред. П.Г.Перерви, С.А.Меховича, М.І.Погорєлова. Харків: НТУ «ХПІ», 2008. 1080 с.
9. Косенко О.П., Кобелева Т.О., Перерва П.Г. Кон'юнктура технологічного ринку: оцінка ризиків комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності. *Вісник НТУ "ХПІ"* : зб. наук. пр. Харків : НТУ "ХПІ", 2014. № 33 (1076). С. 76-87.
10. Перерва П.Г., Косенко А.В., Косенко О.П. Розвиток організаційних структур трансферу технологій в ВНЗ (комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності). *Механізм регулювання економіки*. 2009. № 4, т. 2. С. 147-154.
11. Лега О. В., Мокієнко Т. В., Прийдак Т. Б., Сіренко О. В., Яловега Л. В. Облік витрат та калькулювання собівартості допоміжних виробництв у сільському господарстві. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 10. С. 40–47. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.10.40>.
12. Перерва П. Г. Управління інноваційною діяльністю підприємства // *Маркетинг: підручник / За ред. О.А.Старостіної*. К.: Знання, 2009. С. 461-518.
13. Nagy S., Pererva P.G. Compliance principles // *Universum View 9. Economics and management: conference materials*. Vinnytsia: NilanLTD, 2018. P. 89 96.
14. Перерва П.Г., Гусаковська Т.О. Інтелектуальна власність в структурі інтелектуального капіталу. *Вестник Нац. техн. ун-та "ХПІ"* : сб. науч. тр. Харьков : НТУ "ХПІ", 2008. № 1-2'. С. 161- 168.
15. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ В.Л. Антикризовий механізм сталого розвитку підприємства /ТОВАЖНЯНСЬКИЙ В.Л.-Х.: Віровець А.П. : Апостроф, 2012. 703 с.
16. Перерва П. Г. Управління маркетингом на машинобудівному підприємстві // *Навч.посібник для інж.-техн.вузів.- Харків : «Основа», 1993. 288с*

17. Compliance program: [tutorial] / P.G.Pererva [et al.]; ed.: P.G.Pererva, G.Kocziszky, M.Veres Somosi. Kharkov ; Miskolc : NTU "KhPI", 2019. 689 p.
18. Лега О. В. Податкова перевірка як форма реалізації податкового контролю. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/4.3/90.pdf>
19. Дорогань-Писаренко Л., Безкровний О., Лега О., Песцова-Світалка О. Університетська освіта: навч. посіб. Полтава: ПДАА, 2020. 142 с.
20. Перерва П.Г., Ткачов М.М. Економіко-правові причини порушення прав інтелектуальної власності. *Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПІ"* : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2012. № 51 (957). С. 106-112.
21. Plaksiienko, V.Y.; Dorogan-Pisarenko, L.A.; Pryidak, T.B.; Leha, O.V.; Ialoveha, L.V.; Krasota, E.H. Designing a Framework for Future Economists' Digital Competence. *Inf. Technol. Learn. Tools* 2020, 80, 140–160.
22. Будник А.М., Лега О.В. Історичні аспекти формування поняття «необоротні активи». *Економічні науки*. 2014. № 5(08). С. 63-66.
23. Лега О.В. Баланс підприємства: історія та сучасні реалії. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 11. С. 863–868.
24. Косенко О.П., Долина І.В., Перерва П.Г. Еколого-соціальна оцінка інтелектуально-інноваційних технологій. *Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПІ"* : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2013. № 67 (1040). С. 36-45.